

KURUMSAL

NİSAN - HAZİRAN / APRIL - JUNE 2024 ■ SAYI ISSUE 65

www.tkyd.org.tr

yatırımcı

TÜRKİYE KURUMSAL YATIRIMCI YÖNETİCİLERİ DERNEĞİ TARAFINDAN ÜÇ AYDA BİR YAYINLANIR

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE FONLAR

**EKONOMİMİZ ARTIK BANKA TABANLI DEĞİL,
PAZAR TABANLI BÜYÜMELİ**

Dr. Önder HALİSDEMİR / Misyon Yatırım Bankası

**KÜRESEL VE ULUSAL DÜZEYDE
FİNANSAL EĞİTİM ÇALIŞMALARI**

**YAPAY ZEKA ve
FONLAR**

'Ekonomimiz Artık Banka Tabanlı Değil, Pazar Tabanlı Büyümeli'

“Sermaye Piyasalarımızdaki gelişmelerin kalıcı olması için sadece getiri odaklı bakmadan, kapasite ve araç setlerini artırmak çok kıymetli. Pazar tabanlı ekonomiye geçişin yol haritasını çok yönlü oluşturmalı, piyasalarımızın gelişimini sürdürülebilir kılmalıyız.

Dr. Önder HALİSDEMİR

Kurucu Genel Müdür | Misyon Yatırım Bankası

Bir paylaşımınızda “banka tabanlı ekonomiden pazar tabanlı ekonomiye geçişi” vurgulamıştınız. Bu sürecin dinamikleri ve faydası nedir?

Ülkemizdeki finansal imkan, verimlilik ve finansal okur yazarlığın artması için mevduat ve kredi arasına sıkışmış ve aracılık maliyetinin yüksek olduğu “banka tabanlı” bir ekonomiden ziyade sermaye piyasalarının önemli olduğu “pazar tabanlı” bir ekonomiye dengeli bir geçişi odağa almalıyız. Bankalar elbette lazım ancak artık domine eden yapıda olmamalı. Sermaye Piyasalarımızın parasal araçlar arasına sıkışanlara manevra alanı tanıması, son yıllarda GSYF ve GYF sayısındaki artış, katılım bankacılığı ve tasarruf şirketlerindeki gelişim, kitle fonlama, halka arzlar piyasalarımız adına sevindirici. Bu gelişimi yatırım piyasasındaki düzenlemeler kadar, negatif faiz iklimi de destekledi. Ekonomi yönetimimizin yüksek enflasyon baskısına rağmen ortaya çıkan ihtiyaçları göz önünde bulunduran ve dengeleri gözetken yaklaşımı güven veriyor. Faizle çok yüksek reel getiri kazandırmak, bunun borç faizlerine yansımaları, antibiyotik gibi uzun süre kullanılmaması gereken, sonu olmayan bir tercih. Antibiyotik başka çare yoksa bazen gerekir; mesele diğer gelişimleri yutmasını önleyecek şekilde ölçülü hareket etmekte. Piyasalarımız geliştiğinde antibiyotik dozumuz daha makul olacaktır.

Sermaye Piyasalarımızdaki gelişmelerin kalıcı olması için sadece getiri odaklı bakmadan, kapasite ve araç setlerini artırmak çok kıymetli. Bu açıdan pazar tabanlı ekonomiye geçişin yol haritasını çok yönlü oluşturmalı, sermaye piyasalarımızın gelişimini sürdürülebilir kılmalıyız.

Bu yol haritasında aslında sermaye piyasası aktörü olan Yatırım Bankalarının değerlendirilmesi önemlidir. Ülkemizde köprü fonksiyonunu yeterince kullanamamış yatırım bankaları, bankacılıktan gelen düzenleme ve iş kültürü ile dönüşüme hizmet eden hibrit bir kapasite olarak konumlanabilir. Zira pazar odaklı büyüyen global ekonomilerde gelişmiş yatırım bankacılığı kalkınma için bir dişli gibi çalışırken, bu sistemi kuran İsviçre, kalkınmışlık göstergesi Birleşmiş Milletler İnsani Gelişim Endeksi'nde 2015'ten bu yana 191 ülke arasında lider.

Üçüncü Portföy Yönetimi Zirvesi'nde sermaye piyasaları ile bankacılık arasında köprü olma rolüyle Misyon Bank'ın sermaye piyasalarının tamamlayıcısı olarak konumlandığını belirtmişsiniz. Sektöre yönelik hizmet ve hedeflerinizi anlatır mısınız?

Bankamız sektördeki aktörlerle rekabet için değil; tamamlayıcı olmak üzere kurgulandı. Yeterince iyi ürün yapan varken, biz ürün sunarak rekabete girmeyeceğiz. Finansal ürün sunanlar için platform sağlayan, servis veren ve saklama hizmetlerine odaklanan, paydaşlarını bölgeselleştirerek faaliyetlerini sınır ötesine taşıyan, ülkesini bir çekim merkezi haline getiren bir kurum olacağız. Geçmiş iş bitirmelerine bakıldığında kadromuzu da planladıklarımıza, hedeflerimize uygun örüntüledik.

Bu stratejiyle, Bankamız sermaye piyasası aktörlerinin dijital dönüşümlerini tamamlayan ve onları bankacılık sektörünün imkanlarına ulaştıran bir köprü niteliğindedir. 'tOrk' isimli mikro servis ve bulut tabanlı, en ileri teknolojileri bünyesinde bulunduran bankacılık sistemimiz, yapay zeka ve robotik süreçlerle harmanladığı bütüncül çözümlerini aracı kurum ve portföy yönetim şirketlerimiz ("PYŞ") başta olmak üzere tüm piyasa aktörlerine sunacaktır.

Hizmetlerimizde, sermaye piyasalarımızla da sınırlı kalmıyoruz, diğer finans sektörü oyuncularını da ekosistemimizin bir parçası olarak görüyoruz. En köklü sivil toplum kuruluşlarından olan ve Yönetim Kurulu Başkanlığı'nı yürüttüğüm Türkiye Finans Yöneticileri Vakfı'ndaki ("Finans Kulüp") rolümüz de finans sektöründe köprü olmak, piyasalarımızın gelişimine destek vermek ve ülkemizin finans kapasitesini arttırmaktadır. Finans Kulüp'ün kurumsal üyeleri arasında banka, aracı kurum, PYŞ, leasing, sigorta ve faktoring şirketleri bulunurken, aynı zamanda ilgili kurumların yöneticileri de yönetim kurulumuzda yer almaktadır. Bankamızın üstlendiği köprü olma rolünü de bu minvalde planladık.

Menkul kıymet saklama hizmetleri ülkemizde bilinse de, siz “Saklama Bankacılığı” kavramını kullanıyorsunuz. Türkiye’de ilk kez duyulan bu kavramın içeriğinde ne var?

Bankalar tarih boyunca güven ve itibar kurumu olarak öncelikle tasarrufların, varlıkların güvende olmasını sağlamıştır. Saklama, bankacılığın kadim fonksiyonudur. Yakın gelecekte bunun değişmeyeceğini, bankaların dijital varlıkları da kapsayarak, güvence ve muhatap arayışına cevap olacağını biliyoruz.

Bu alanı stratejik iş kolu olarak mimarilendirirken, denetim kökenli ve kredilerde yetişen, dolayısı ile aldığı riskleri bilen, bankacılıkta doktora yapmış bir bankacı olarak arkadaşlarımla, dünyadaki saklama bankalarına ziyaretler ve kavram doğrulama çalışmaları yaptık. Bu konuda gelişmiş ülkeler ile ülkemizde sunulanları karşılaştırdık. Tarihi misyonu ile adeta bir saklama ülkesi olan İsviçre tecrübelerimiz yol gösterici oldu, ülkemizde çekim alanı yaratacak notlarımız oluştu.

Yatırım bankacılığı ile örüntülü saklama hizmetleri ile İsviçre, yabancı varlıkların çekim merkezi haline gelmiştir. Savaşlar zamanının kırılğan Avrupa coğrafyasında, ordusu bile olmadan bölgenin güven ülkesi ve Avrupa’daki kıymetlerin saklandığı yer olan İsviçre, bu konumunu günümüze de taşımıştır. İsviçre’de saklama hesaplarında tutulan kıymetlerin değeri 6,8 trilyon İsviçre frangı ile İsviçre GSYH’sinin 8.8 katına ulaşmıştır.

Etrafındaki kırılğan ülkeler ve savaşlar ile Türkiye de benzer bir rolü üstlenebilir. Bunun nasıl yapılacağı konusunda dersimize çalıştık. Ülkemiz, varlıkların saklanması ihtiyacına yalnızca gayrimenkul ile cevap vermektedir. Bunun ötesine geçebiliriz. İsviçre başta olmak üzere gelişen ülkeler, özel yerli kurumları aracılığı ile bu alandaki atılımları yapmış; biz de öyle yapmalıyız.

Sadece saklama hizmetleri ile yetinmeyen İsviçre ve peşi sıra Dubai ile Singapur eşlikçi liberal dijital varlık düzenlemeleriyle yeni finansın hub’ı olmaya gayret etmektedir. Dijital varlıkların yükselişi ile bu varlıkların saklanması için ülkeler ve bankalar rekabet ederken, dijital varlıkta lider İsviçre’li Taurus ile 25 ülkeyi ve hizmetlerin Türkiye’de sunulmasını kapsayan bir iş birliğine imza attık. İTÜ ve KPMG katkıları ile kurguladığımız yerel servislerle de dijital varlıkların saklanmasında kapsayıcı çözümler sunmaya hazırlanıyoruz.

Saklama bankacılığı ile yalnızca menkul kıymet ve kripto anlamında değil; tüm renkleri ile hem entelektüel hem de iş alanı olarak ilgileniyoruz. Sermaye piyasalarının paydaşı ve bağımsız oyuncusu olarak Misyon Bank, fon sayısının 8 katına çıkması ve yatırımcılarının da artmasıyla saklama operasyonlarında büyüyen ihtiyacı görmüştür. Analiz aşamasında ihtiyacı anlamak ve gelişime açık

noktaları tespit etmek üzere PYS ve aracı kurumlar ile görüştük. Operasyonlarda, gelişen teknoloji olanaklarına karşın halen manuel olan işleri ve pürüzleri belirledik. İleri düzey teknoloji ve gelişmiş raporlama çözümleri ile uçtan uca, kolay entegre edilebilir saklama hizmetlerinin yanı sıra, henüz ihtiyacın fark edilmediği alanlardaki çözümlerimiz ve bankacılık servisleri dahil tüm hizmetler artık tek bir noktadan alınabilecek. Misyon’la çalışanlar şanslı olacak; işleri hız, kalite ve etkinlik kazanırken, aracılık maliyetleri düşecek. Bu hizmetleri Mayıs’ta öncelikle arkasında banka desteği olmayan kurumlardan başlamak üzere, tüm sermaye piyasası aracılara sunacağız. Ekosistemin yeni işler ile büyümesini de önemsiyoruz; bu kapsamda PYS’ler ve aracı kurumlara yeni faaliyet alanları yaratacağız.

Ülkemizin bölgesel bir yatırım üssü olması konusunda beklentileriniz nelerdir? Bunun için neler yapılması gerekiyor?

‘Yatırım Üssü’ olan ülkelere baktığımızda ortak bir nokta vardır: güçlü yatırım bankacılığı faaliyetleri ve küresel yatırım bankalarının bulunması. Bu ülkeler yatırım bankaları ile sınır ötesi servet, yatırım yönetimi ve finansal hizmet ihracatı yapmaktadır. ABD’de ilk 10 yatırım bankası varlık toplamalarının GSYH’ye oranları %61 iken, ülkemizde sadece %0,3’tür.

Yatırım bankacılığının merkeze alındığı, tasarrufların sermaye piyasaları aracılığıyla yatırıma dönüştüğü İsviçre, Dubai ve Amerika gibi ülkelerde yatırım ve saklama bankacılığı stratejik olarak güçlendirilmektedir. Sermaye piyasaları daha güçlü ülkelerde yatırımların mevduat ile finansmanı %60 seviyelerinde ve daha alt seviyede iken, Türkiye’de bu oran son yıllardaki gelişmelere rağmen %87’dir.

Yatırım bankacılığına dair veriler, bize üzerine düşünmemiz gereken çok önemli göstergeler sunuyor. Bu verilere göre kuvvetli yatırım bankacılığının bir gelişmişlik göstergesi olduğunu anlıyoruz. Bu açıdan baktığımızda ülkemizin yatırım, kalkınma ve bölgesel güç düzleminde yatırım bankacılığı opsiyonunu henüz değerlendiremediğini görüyoruz. Kamu Yönetimimiz, kalkınma yüzyılımızda hedeflenen ekonomik büyümenin katalizörü olacak yatırım bankacılığına yönelik planlarına, Cumhurbaşkanlığı 2024 Yılı Programı ve Orta Vadeli Planı’nda yer vermiştir. Bu gelişmeleri çok olumlu karşılıyoruz.

Diğer ülkelerle aramızdaki mesafeyi kapatacak, öne geçirecek olan üç önemli nokta ise yatırım bankacılığı, saklama bankacılığı ve dijital/kripto varlıktır. İki tezimiz var: “Ülkemiz banka tabanlı ekonomiden pazar

tabanlı ekonomiye geçmeli” ve “Türkiye, bölgesinin İsviçre’si olmalı”. Bu tezlerimizi sektör paydaşlarımızla paylaşarak geniş bir mutabakat oluşturuyoruz.

Bir zamanların İsviçre’si gibi Türkiye de bölgesinin güven ülkesidir. Bölgesinin en gelişmiş bankacılık sektörü ve insan kaynağına sahip bir finans ve ticaret ülkesiyiz. Avrupa’daki saklama kuruluşları birliği verilerine göre, üye ülkeler GSYH’lerinin ortalama 1.3 katı seviyesinde varlık saklarken, bu rakam Türkiye’de GSYH’nin yarısı seviyesindedir. Bankalarımız sınır ötesi şube ve bankalar açmışsa da, ülkemiz tüm potansiyeline rağmen saklama ve yatırım bankacılığında bölgeselleşmemiştir. Saklama bankacılığına hızla odaklanması gerektiğini anlıyoruz.

Yabancı yatırımları ülkemize çekecek rekabetçi düzenlemeler ile yabancı varlıkları ülkemizde saklayabilmeliyiz. Yabancı yatırımcı tarafından tercih edilen omnibus hesap verileri de bu anlamda dikkat çekicidir; Avrupa CSD’lerinde ortalama omnibus hesap sayısı 2,569 iken, bu sayı Türkiye’de 2’dir. Türkiye’de omnibus dışı hesap sayısı ise 59.6 milyon ile Avrupa ortalaması olan 3 milyonun 19.9 katında gerçekleşmiştir.

Diğer yandan eski dünyanın doları, altını ve kıymetli madenleri ile yarışan dijital varlıklar, ticaretten günlük harcamalara kadar hayatımıza yerleşirken, yeni borsalar ve finansal ürünler oluşuyor. Dijital varlıklarla ülkeler finansal gelişmişlikte tekrar sıralanırken, Türkiye dijital/kripto varlıklarda kuracağı hakimiyet ile Finansal Gelişmişlik Endeksi’nde bulunduğu 38. sıradan daha üst bir noktaya taşınabilir, yeni ekonomide önemli bir rol alabilir. 2023 yılındaki kripto işlem hacmi ile ABD, Hindistan ve Birleşik Krallık’tan sonra 4. sırada gelen ülkemizdeki ilgi bu konuma hızla ulaşmamızı sağlayacaktır. Para birimi hacmine göre ise işlemler %85.04 oranında Türk Lirasının satılması ile gerçekleşiyor. Dijital varlıklara ilgi ülkemizde artarken, TL varlıkları koruyacak rekabetçi düzenlemelerle vatandaşlarımızın tasarruflarının yabancı borsalar ve dijital varlıklar aracılığı ile yurt dışına çıkışı önlenmelidir. Mevcut dijital/kripto varlık hizmetlerinde ayrışmamız için, bölgesel saklama hizmeti verilmesi ve Türk varlıklarına yönelik tokenizasyon düzenlemelerinin yapılması önemlidir.